

Šis ir spēcīgs un brīnišķīgs stāsts par vientulību, par vietas un jēgas meklējumiem ikviena dzīvē un par patiesu saikni starp cilvēkiem. Grāmatas nobeigums vienlaikus ir gan skumjš, gan cerību sološs.

Independent, Lielbritānija

Apjomā nelielajam, bet apbrīnojami lieliskajam romānam “Agate” piemīt pasaulīgs vēriens. Autores teksts ir precīzs, koncentrēts un tiešs un atsauc atmiņā franču rakstnieka Patrika Modiano eleganto un iejūtīgo prozu, kurā allaž tiek risinātas nozīmīgas eksistenciālas tēmas.

Jyllands-Posten, Dānija

Savedot kopā divus dzīvē vīlušos cilvēkus, romāns “Agate” pavisam nemanāmi piesaista lasītāju ar omulīgo noskaņu un īpašo uzmanību, kādu rakstniece velta savu varoņu brīžiem neveiklajām emocijām.

Le Monde, Francija

Izcila lasāmviela! Dāņu rakstniece Anne Katrīne Bomane raksta pārsteidzoši viegli un maigi... par ilgām pēc tuvības un draudzības.

Gala, Vācija

“Agate” ir apjomā neliels, rāmi plūstošs romāns par ļoti lielām un nozīmīgām tēmām. Šim darbam piemīt poētisks skaistums, un no tā staro dzīla cilvēcisku izjūtu izpratne. Romāns, iekarojis lasītāju sirdis visā pasaulē, beidzot atgriežas arī Dānijā, lai plūktu slavas laurus. Lai veicas!

Skriv for livet, Dānija

Anne Cathrine Bomann

agathe

Anne Katrīne Bomane

agate

No dāņu valodas tulkojusi
Inga Mežaraupe

821.113.4-31
Bo 410

Anne Cathrine Bomann

Agathe

Copyright © Anne Cathrine Bomann 2017
Published by agreement with Grand Agency.
Cover Design © Simon Lilholt / imperiet.dk
Cover Image © Nilufer Barin / Arcangel

**Līdzfinansē
Eiropas Savienība**

Anne Katrine Bomane

AGATE

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projekta vadītāja *Una Orinska*
Redaktore *Iveta Polkmane*
Korektore *Diāna Graudiņa*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*
Maketētāja *Dace Polkmane*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-758.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Inga Mežaraupe, 2023
© Literārā apdare, mākslinieciskais noformējums, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2023
ISBN 978-9934-31-460-5

MATHĒMA

Ja es ietu pensijā septiņdesmit divu gadu vecumā, tad strādāt man atlicis piecus mēnešus. Tās ir divdesmit divas nedēļas, un, ja atnāktu visi pacienti, priekšā vēl astoņsimt seansu. Ja kāds atceltu vizīti vai saslimtu, skaitlis, protams, būtu mazāks. Lai vai kā, tas sniedz zināmu mierinājumu.

KLASĪTES

Es sēdēju istabā un skatījos ārā pa logu, kad tas notika. Pavasara saule meta uz paklāja četrus sašķiebtus četrstūrus un lēnām, bet pārliecinoši slidēja pār manām pēdām. Man blakus gulēja neatvērts “Nelabuma” pirmizdevums, kuram centos pieķerties jau gadiem.

Viņas kājas bija tievas un bālas, un man bija jābrīnās, ka viņai ļauj iet laukā vienā kleitā tik agrā pavasarī. Viņa bija sazimējusi uz ielas klasītes un dziļā koncentrētībā lēkāja, vispirms uz vienas kājas, tad abām, un tā pārmišus vien. Mati saņēmti divās peļastēs, viņai varētu būt gadi septiņi, un viņa dzīvoja kopā ar māti un vecāku māsu mazliet tālāk, ielas ceturtajā numurā.

Kāds varbūt nodomātu, ka esmu kaut kāds filozofisks ūnikums, kas augu dienu sēž pie loga un apcer daudz lielākas lietas nekā klasīšu akmentiņš un saules gaita pār grīdu. Tas tā nebija. Fakts bija tāds, ka es tur sēdēju, jo nekā labāka, ko pasākt, man nebija, un vēl droši vien aiz tam, ka bija jau zināms dzīvības apliecinājums triumfējošajos izsaučienos, kas dažbrīd izlauzās līdz manai apziņai, kad meitenei izdevās sevišķi grūta lēcienu kombinācija.

Kādā brīdī es piecēlos, lai uzvāritu tasi tējas, un, kad atgriezos savā postenī, viņa bija prom. Droši vien atradusi jautrāku rotaļu kaut kur citur, es nodomāju; gan krīts, gan klasīšu akmentiņš gulēja turpat ceļa vidū.

Un tad tas notika. Tikko biju nolīcis tasi uz palodzes, lai padziest, un izplājis pledu uz ceļgaliem, kad sava redzeslauka perifērijā pamanīju kaut ko kritam. Vienlaikus ar spalgu kliedzienu, kas sasniedza mani, es pieslēju savu stīvo augumu atkal kājās un piegāju pie paša loga. Viņa gulēja mazliet tālāk uz ceļa pa labi, tur, kur sākas taciņa, kas ved uz ezeru, zemē pie koka. Pamanīju vienā zarā tupam kaķi, tas vicināja asti. Lejā meitene bija pietraususies sēdus ar muguru pret stumbru un šņukstēdama turēja apķertu vienu potīti.

Es parāvu galvu atpakaļ. Vai būtu jāiziet ārā, pie viņas? Nebiju runājis ne ar vienu bērnu kopš laikiem, kad pats vēl biju bērns, un diez vai tas skaitās. Vai tikai viņa nesabēdāsies vēl vairāk, ja pēkšņi blakus stāvēs svešs vīrišķis un mēģinās viņu mierināt? Zagšus pametu skatienu laukā; viņa joprojām sēdēja zālē, pacēlusī saraudāto seju un pavērsusi skatienu augšup uz ceļu, garām manai mājai.

Būs labāk, ja neviens mani neredzēs. Vai tad viņš nav ārsts, viņi jautās cits citam, ko viņš te stāv un blenž?

Tā nu es paņēmu savu tējas tasi un izgāju virtuvē, kur apsēdos pie ēdamgalda. Kaut arī centos sev iestāstīt, ka meitene drīz vien piecelsies un aizklibos uz mājām un beigās viss būs labi, stundas ritēja, bet es tā

arī paliku sēžam kā bēglis pats savā virtuvē. Tēja atdzisa un pārvilkās ar plankumiem, un iestājās tumsa, līdz pēdīgi es atkal ielavījos dzīvojamā istabā un, pa pusei aizslēpies aiz aizkariem, palūrēju uz ceļu, kas ved lejup. Tad jau viņas, protams, tur vairs nebija.

DVESMA

Sirižē kundze mani sagaidīja vienādi ik rītu, kopš biju pieņēmis viņu darbā. Dienu no dienas viņa sēdēja tur, pie lielā sarkankoka rakstāmgalda, kā karaliene tronī, un, kad es ienācu pa durvīm, viņa nokāpa zemē, lai paņemtu manu spieķi un mēteli, bet es tikmēr uzliku platmali uz plaukta virs pakaramajiem. Pa to laiku viņa izstāstīja, kāda izskatās šīsdienas pierakstu rinda, un pēdīgi pasniedza man kaudzīti ar medicīniskajām kartītēm, kas citkārt bija akurāti arhivētas lielā plauktu sistēmā aiz rakstāmgalda. Mēs pārmijām vēl dažus vārdus, un pēc tam es viņu parasti neredzēju līdz pulksten 12.45, kad devos prom no prakses, lai paēstu viduvēju maltīti tuvējā restorānā.

Kad atgriezos, viņa allaž sēdēja taisni tā, kā biju viņu atstājis, un reizēm man ienāca prātā, vai viņa vispār ēd. Pēc ēdiena nesmaržoja, un es nekad nebiju redzējis pat ne drupačiņu zem viņas rakstāmgalda. Vai Sirižē kundzei maz vajadzīgs uzturs, lai dzīvotu?

Šai rītā viņa man pastāstīja, ka esot zvanījusi kāda vāciete, kas gribot vēlāk ienākt, lai aizrunātu laiku.

“Es aprunājos par viņu ar doktoru Dirānu. Viņa, šķiet, pirms dažiem gadiem bijusi ielikta Svētā

Stefana klīnikā ar smagu māniju un pašnāvības mēģinājumu.”

“Nē,” es kategoriski sacīju, “mums viņai jāatsaka. Viņas ārstēšana prasīs gadus.”

“Arī doktors Dirāns uzskata, ka viņai būtu labāk iet atkal slimnīcā, bet viņa uzstāj, ka grib nākt pie jums. Es noteikti varu atrast viņai laiku kalendārā.”

Sirižē kundze jautājoši palūkojās uz mani, bet es papurināju galvu.

“Nē, nekas nesanāks. Esiet tik laipna un palūdziet, lai viņa vēršas pēc palīdzības citur.”

Kad beigšu savas darba gaitas, būšu praktizējis teju vai pusi gadsimta, un tas ir vairāk nekā pietiekami. Mazāk par visu man bija vajadzīgs jauns pacients.

Sirižē kundze pavērās manī mirkli ilgāk, bet tad turpināja iepazīstināt ar dienas grafiku, pie pirmītējā temata vairs neatgriezoties.

“Paldies, viss ir lieliski,” es teicu, paņemdam preti medicīnas kartīšu kaudzi, un devos uz savu kabinetu. Tas atradās otrā galā lielajai priekštelpai, kurā valdīja Sirižē kundze un kurā pacienti varēja sēdēt un gaidīt savu kārtu. Līdz ar to, kad es strādāju, mani nevarēja iztraucēt ne sekretāres iespējamās sarunas ar pacientiem, ne rakstāmmašīnas klabināšana.

Tikko bija ieradusies pirmā paciente, garlaicīga sieviete, vārdā Geinsbūras kundze, viņa sēdēja un šķirstīja kādu no žurnāliem, ko Sirižē kundze palaižam šurp atnesa. Es nopūtos mazliet par dziļu un atgādināju sev, ka pēc viņas mani gaida vairs tikai 753 seansi.

Diena pagāja bez pieturas punktiem līdz brīdim, kad atgriezās kabinetā pēc pusdienām. Gandrīz uzskrējis virsū nāvīgi bālai tumšmatei, kas stāvēja turpat aiz durvīm, es atvainojos par savu neveiklību. Sieviete bija neiedomājami sīciņa, bet acis smailajā sejā bija milzīgas.

“Tas nekas, es jau pati stāvu ceļā,” viņa sacīja, ieiedama dziļāk kabinetā. “Esmu atnākusi, lai izlūgtos pierakstu.”

Viņa runāja ar nepārprotamu akcentu, un es sapratu, ka šī noteikti ir tā vāciete. Viņa spieda sev pie krūtīm mapīti ar Svētā Stefana klīnikas logotipu.

“Baidos, ka tas nebūs iespējams,” es atbildēju, bet sieviete paspēra žiglu soli uz manu pusi un uzstājīgi sacīja:

“Man ir ļoti svarīgi dabūt pierakstu. Žēl, ka jūs apgrūtinu, bet man citur nav, kur iet. Lūdzu, esiet tik jauks un palīdziet man!”

Es neviļus pakāpos atpakaļ. Viņas brūnās acis zalgoja tā, it kā viņai būtu drudzis, un skatiens bija tik intensīvs, ka šķita: viņa ir sagrābusi mani aiz čupra. Bija skaidrs, ka no viņas varēs tikt vaļā vienīgi ar cīņu, un tam pašlaik man nebija ne laika, ne spēka. Es pamāju ar roku uz Sirižē kundzes pusi, cenzdamies izspiest laipnu smaidiņu.

“Lūdzu, nāciet man līdzi uz šejieni,” es sacīju, paspraukdamies sievietei garām, “un mana sekretāre sniegs jums sīkāku informāciju par lietas apstākļiem.”

Tā bija Sirižē kundzes vaina, ka sieviete vispār te uzradusies, tad nu viņa varēs pati vēlreiz tai atsacīt.

Paspruku garām sievietei, kas, par laimi, devās man līdzī pie rakstāmgalda, kur es ar zīmīgu skatienu atstāju viņu Sirižē kundzes ziņā.

Mana sekretāre pacēla kreiso uzaci par dažiem milimetriem.

“Esiet tik laipna, Sirižē kundze, parūpējieties par tālāko,” es palūdzu, stīvi palocīju galvu atvadām un steigšus metos kabineta drošībā.

Taču bālās sievietes tēls palika manī, un atlikušo dienu man bija sajūta, itin kā viņas parfīma dvesma turpinātu vēdīt gaisā un uzvirmotu kā putekļi ikreiz, kad atvēru durvis.